

Správa o činnosti Spoločnosti priateľov cestovateľa Samuela Šiket'a a pukanskej histórie za rok 2018

V roku 2018 sme sa v Spoločnosti sústredili hlavne na tieto činnosti:

1. Ako každoročne pri príležitosti významných výročí našich rodákov, venovali sme naše úsilie akciám na počesť 200. výročia narodenia jedného z pukanských štúrovcov – Pavla Všudyslava Ollíka. Spolu s Pohronským osvetovým strediskom v Žiari nad Hronom, pobočke v Banskej Štiavnici sme pripravili interaktívne literárno - dramatické pásmo pod názvom „Svet sa mi otvoril pre národ“. Pásmo malo premiéru 15. júna 2018 v Evanjelickom kostole v Banskej Štiavnici za účasti študentov banskoštiavnických stredných škôl, čo bolo spojené aj s kvízom pre študentov. Súčasťou pásma bola i ukážka divadelnej hry P.V.Ollíka - Zženadála, ktorú uviedlo v roku 1998 SND. Ukážku zinscenovali členovia Základnej umeleckej školy v Banskej Štiavnici pod vedením Ľ. Klimkovej. Po ukončení spomienky sme položili veniec k hrobu Pavla Všudyslava Ollíka na evanjelickom cintoríne v Banskej Štiavnici.

Iniciovali sme, aby bol tento hrob zaradený do zoznamu pamiatok Banskej Štiavnice, očistili sme ho, obnovili sme nápis na pomníku a vyzdobili pri príležitosti Pamiatky zosnulých.

Podarilo sa nám identifikovať dom, ktorý vlastnil Ollík v Banskej Štiavnici. S terajším majiteľom domu sme dohodli odhalenie pamätnej tabule pukanskému rodákovi, mecenášovi a štiaavnickému notárovi.

Pásmo sme uviedli tiež v Evanjelickom kostole v Pukanci za účasti žiakov základných škôl a miestnych obyvateľov. Súčasťou pásma bola prezentácia o živote Pavla Všudyslava Ollíka a brožúra o pukanských štúrovcoch. Tomu všetkému predchádzalo štúdium v Štátnom archíve v Banskej Štiavnici a v Leviciach a vyhotovenie podkladov pre pásmo a prezentáciu. Na príprave sa podieľali Ing. Želmíra Mozolová, Mgr. Ľudmila Ponická, Mgr. Darina Palkovičová a Mária Gembešová, a Mgr. Marta Švolíková.

Pri tejto príležitosti sme na námestí v Pukanci odhalili pamätnú tabuľu pukanským štúrovcom.

Na tejto úspešnej akcii sa podieľali: Obecný úrad v Pukanci, ktorý zabezpečoval dopravu a Mgr. Zuzana Ďurčová pripravila program so žiakmi ZŠ. Príbuzní Ollíkovej rodiny finančne prispeli na pamätnú tabuľu.

2. Po prípravách z predchádzajúceho roku sa nám podarilo otvoriť nové priestory v Expozícii pukanskej histórie – kuchyňu a komoru, ktoré zaujali návštevníkov múzea množstvom artefaktov, používaných ešte v nedávnej minulosti. Z chodby sme presťahovali do inej časti panel o Samuelovi Šiket'ovi a vytvorili sme miestnosť našim významným osobnostiam.

3. Pokračovali sme v rekonštrukcii hasičskej striekačky – veľkú účasť na oprave a výrobe jednotlivých častí stroja mal Pavol Ziman, pomoc poskytol Slavomír Zamboj a brigádnicke hodiny na čistení a natieraní striekačky odpracovali členovia Spoločnosti - Samuel Fontányi, Ladislav Kováčik, Mária Gembešová, Darina Palkovičová, Milan Ďurčinka. Pomohli aj mladí nečlenovia - Marek Foltán a Ján Lupták.

4. Činnosť našej Spoločnosti sme predstavili návštevníkom v Bohunickom mlyne na akcii „Noc múzeí“.

5. Nezanedbateľnou bola účasť našej Spoločnosti na tvorbe a otvorení náučného chodníka - Moruša čierna. Prvý ročník tejto akcie sme 1. Septembra 2019 organizovali spolu s OZ Tekov – Hont a MO Zväzu záhradkárov a okolitými obcami – Devičany, Bohunice, Bátovce, kde sa moruša vyskytuje. Výdatnú pomoc nám poskytol podnikateľ Jozef Pacher, ktorý vyrobil a osadil stojany na náučné tabule.

6. Naša spoločnosť pokračovala v sprístupnení ďalšej časti náučného chodníka - Štamposký jarok v časti od zákruty nad prepriahacou stanicou ŠtamPOCH, smerom k hrádzi Štampoského tajchu. V sponzorskej spolupráci s Jozefom Pacherom sme na pukanskom námestí osadili orientačnú tabuľu a 2 tabule - jednu na začiatku v zákrute nad ŠtamPOCHom a druhú na hrádzi tajchu. V tomto roku chceme túto časť náučného chodníka slávnostne otvoriť. V spolupráci s Komunitným centrom sme očistili aj pukanskú časť náučného chodníka, kde sme obnovili nátery na tabuliach a orientačných šípkách.

7. Po celý rok sme spolupracovali so školami v okrese . Súčasťou prehliadok bola návšteva pukanskej expozície, kostola sv. Mikuláša, hradieb. Vo svojom hrnčiarskom dome predvádzal Tomáš Frank výrobu tradičného pukanského remesla. Nadviazali sme spoluprácu s Informačným strediskom v Dudinciach. V septembri a októbri nás príjemne prekvapil záujem návštevníkov kúpeľov o prehliadku Pukanca, ktorá bola obohatená o exkurzie u Stanislava Strošku, pestovateľa moruší a propagátora využitia jej plodov.

8. Naša Spoločnosť dostala do užívania od obce miestnosť v budove Domu služieb, kde sme zriadili sklad artefaktov, ale slúži nám aj na stretávanie a štúdium materiálov. Poďakovanie patrí Slavomírovi Zambojovi za zabezpečenie a inštaláciu políc v miestnosti na uchovávanie písomností. Zároveň naša vďaka patrí podpore spoločnosti Hammerbacher SK.

9. Pri príležitosti 100. výročia vzniku 1.ČSR sme v priestoroch našej Expozície otvorili malú výstavu s bustou T.G.Masaryka a panelom M.R. Štefánika. V spolupráci s obcou sme usporiadali v Miestnej knižnici spomienkovú slávnosť a položili v parku knižnice veniec k plastike Štefánika. Súčasťou slávnosti bola beseda, výstava a prezentácia, ktorú pripravila Mgr. Ľudmila Ponická. Pripomenuli sme si aj Alicu Masarykovú a jej vzťah k Pukancu, ktorý priblížil Mgr. Miroslav Slivka. Na podnet pána Zdenka Obadala sme získali filmový šot Filmového týždenníka z roku 1946 z odhalenia busty T.G.Masaryka na námestí.

10. Očistili a vyzdobili sme hroby pukanských dejateľov na cintorínoch v Deň pamiatky zosnulých.

11. Z pražskej pozostalosti Jána Štiku, rodáka z Pukanca, sme dostali materiály, týkajúce sa Pukanca. Umiestnili sme ich v bádateľni. V nasledujúcom období im budeme venovať náležitú pozornosť.

12. Súčasťou činnosti Spoločnosti sú aj stretnutia našich členov, rodákov, v Bratislave a Prahe, odkiaľ prichádzajú nielen spomienky, ale aj námety a hodnotenia. Pražáci sa boli pozrieť na morušu, údajne čiernu, ktorá rastie v Prahe. Ukázalo sa však, že to nebola čierna, ale biela moruša. Záznam o tom máme na internetovej stránke vďaka Ing.Ľubomírovi Hruškovičovi.

13. Naši členovia prispievali článkami na webovú stránku Pukanca a do Pukanských novín. Tento rok to bola Želmíra Mozolová s článkom k 110. výročiu narodenia zostavovateľa monografie o Pukanci, učiteľa Jána Zamboja a článok o pukanských štúrovcoch.

14. V spolupráci s Ing. Marošom Mozolom sme umiestnili Google mapu, odkaz na Múzeum Pukanec a náučný chodník Štamposký jarok, pukanskú časť.

15. Nadviazali sme spoluprácu s Mgr. Janou Laukovou, farárkou ev. a .v. cirkvi v Pukanci, ktorá nám spolu s manželom pomohla pri inštalácii výstav v expozícii a pri príprave pásma o P.V. Ollíkovi.

16. Pri príležitosti 200. výročia narodenia Gustáva Štolmanna, evanjelického farára a spisovateľa sme sa v Beluji zúčastnili odhalenia jeho pamätnej tabule. S Pukancom ho spájali návštevy u strýka, ktorý dlhé roky nastavoval hodiny na kostolnej veži.

17. Koncom novembra sme sa spolu s obcou aktívne zúčastnili na uvedení knihy Pavla Dvořáka: Stopy dávnej minulosti č. 9. V knihe sa nachádza kapitola o priebehu tureckých vojen v Pukanci. Súčasťou stretnutia, s veľkou účasťou občanov, bolo premietanie televízneho filmu Hrozná noc pukanská, ktorý režíroval Pavel Dvořák. Teší nás, že časť filmu bola natočená aj v našej expozícii. Stretnutie pokračovalo besedou a podpisovaním knihy. Škoda, že autor už ďalšie knihy nenapíše, pravdepodobne to bolo jeho posledné vystúpenie.

Všetky tieto aktivity sme vykonávali nezištne a okrem spomenutých členov Spoločnosti treba poďakovať najmä Márii Gembešovej, ktorá bola dušou všetkých podujatí, Želmíre Mozolovej, Darine Palkovičovej, Ľudmile Ponickéj a Ladislavovi Kováčikovi.

Podakovanie za spoluprácu patrí obci Pukanec, ako i všetkým občanom, ktorí nám poskytli artefakty, fotografické a dokumentačné materiály pre naše aktivity, a inú pomoc.

Marec 2019

Výbor Spoločnosti